

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicija na
starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. -- kr
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Nemško-česka sprava.

Dunajska „ustavoverna“ stranka čuti, da se jej dajejo tla pod nogami. Njena slabost je bila že poprej očitna, vendar se je še na krmilu ohranila, dokler je uživala zaupanje svetlega vladarja. Ko je pa začela tirati svojo brezmiselno nasprotovanje proti zasedenju Bosne, zamerila se je v enaki meri cesarju in grofu Andrassyju. Cesar ne morejo imeti v vidu samo koristi ene stranke, katere zanesljivost je poslanec Schönerer v čuden svit postavil, cesar imajo v misli korist in slavo cele države, bodočnost in moč cele Avstrije; za to so v pravem spoznanju, da ima država, ki je bila iz zapada potisnjena tako iz Nemčije kakor iz Italije, prihodnosti iskati na iztoku, krepko poprijeli se misli zasedanja Bosne in jo tudi izvršili. Koristi cele države in svitu cesarske moči je enako, naj bodo prebivalci Bosne Nemci ali Slovani, saj kaže izgled Rusije, da se tudi na slovanskih ramah dadó sezidati mogočne države; zato svetlemu vladarju nikdar niso mogli ugajati enostranski in malosrčni pomisliki ustavovercev in Madjarov, ki se bojé pomnoženja slovankega življa. Posebno pa zdaj, ko je delo zasedanja Bosne slavno dovršeno, ne more tisti stati v svitu pravega patriotizma, kdor govori proti okupaciji, ker bi to pomenilo ponižanje države in spoznanje popolne nezmožnosti. Umevno je tedaj, da vladarju niso prikljubljani uni kričači, ki hočejo Bosno Turkom nazaj izročiti. Da se je ustavoverna stranka v to opozicijo zagrizla, to je bil začetek njenega konca. Ko je stranka zgubila zaupanje in simpatije pri merodajnih in odličnih krogih, bilo je tudi z njeno močjo in slavo pri kraju. — Andrassy dobro vé, in za časa Hohenwarta se je pokazalo, kako lahko je ustavoverce v kozji rog vgnati, ako se jim vzame vladna podpora. Znano je tudi, da se je stranka pri nemškem

ljudstvu samem, iz katerega je izšla, ob zaupanje spravila. Slabo gospodarstvo, prevzetnost in preziranje ljudskih potreb je pri vseh avstrijskih narodih, Nemce ne izvzemši, diskreditiralo tako parlamentarizem, kakor posebno liberalne kričače; da nemško ljudstvo ni proti zasedenju Bosne, da je tedaj v nasprotju s svojimi poslanci, kaže nam dosti neumetnih izjav.

Bližajo se volitve za nov državni zbor, in ustavoverna stranka, ki se je tako navzgor in navzdol ob vse zaupanje spravila, nima dosti upanja zmagovati, posebno če se jej odreče vladna podpora, in to bi se znalo prav lahko zgoditi, ker so merodajni krogi razkačeni, da jim ustavoverci toliko nagajajo zaradi Bosne.

V tej svoji zapuščenosti in sili gledajo ustavoverci okoli, kje bi se našel kak pomočnik. Toda oni ne zagledajo nobenega prijatelja, ker so se bili vsem narodom zamerili. Včasih so bili navajeni, pomoči iskati in dobiti pri Madjarih; pa takrat so bili Madjari bolj previdni, večina madjarskega zbora je zvesta ostala vladi in ne nasprotuje okupaciji. Ustavoverci so računali na propad Tiszinega ministerstva, pa so se zmotili, na svoji strani imajo le ogerske levičnjake, ki jim pa ne morejo pomagati, ker so sami v manjšini. Tako je prišlo, da so ustavoverci osamljeni ostali.

V tej sili so se domislili, da biva v Avstriji mnogoštevilni česki narod, čegar poslanci stoje složni vkup kot krepka, kompaktna stranka; ko bi se dala s to krepko narodno stranko, ktera se je branila celih osemnajst let proti tolikemu nasilju, ko bi se dala s to stranko kaka zveza narediti — so si mislili — to bi bila lepa pomoč za ustavoverce. Poprej toliko zaničevani in zasmehovani Čehi so postali na enkrat delaven, premožen, izobražen, kulturni narod, kateri je vreden ustavovernega prijateljstva. Pride „N. fr. Presse“ in prinese na za-

čudenje sveta božičen članek, v katerem povdarja potrebo sprave s Čehi. In tako se je razgovor začel. Čehi kažejo spravedljivost, kakor vselej, a do sklepov se ve da še ni prišlo nobenih. — Želeti bi bilo, da se naredi sprava med avstrijskimi narodi. Pa treba je, da si stvar nekoliko natančneje ogledamo.

Ustavoverna stranka je prišla do tega obupnega sklepa samo zaradi velike zadrege, v katero je zagazila; ona ne vidi druge rešitve, ko z zdravim in krepkim življenjem českim. Podobna je slabemu gospodarju, ki je vse premoženje zapravil in se ne vé drugače rešiti, ko tako, da si poišče kako bogato nevesto. Tak slab gospodar vsakako pametno ravna, da svoje stanje zboljša s kako srečno ženitvijo; vprašanje je pa, ali je tudi od takih starišev pametno, če svojo hčer takemu zapravljevcu izročé in ga s svojimi težko prihanjenimi novci pogube rešijo? Skoro, da ne. Ustavovercem ni za spravo med Nemci in Čehi; njim je le za svoje gospodstvo; in ker ga sami ne morejo več obdržati v rokah, iščejo pomoči pri Čehih. Bojé se, da ne bi po bodočem prevratu ob vso veljavo prišli celo pri nemškem prebivalstvu; bojé se, da jih ne bi celó med Nemci izpodrinili katoliški možje in federalisti, dosedajni zavezniki Slovanov.

Vprašati je: ali so ustavoverci res pravi zastopniki nemškega prebivalstva v Avstriji, in ali so oni poklicani, pogajati se s Čehi? Kakor smo zgoraj povedali, in kakor je obče znano, stoji ustavoverstvo celó med Nemci na slabih nogah; zato bi bilo prenačeno, v zvezo stopati s stranko, ki je že ob vso moč in ki se hoče ravno s to zvezo še nekoliko pri moči ohraniti. Bolje bi bilo, da se počakajo nove volitve, ki bi se morale popolnoma nepristransko vršiti; potem bi se pokazalo, kdo ima prav za prav nemško prebivalstvo za seboj, in s kom tedaj bolje kaže, v zvezo stopiti. Do-

Solza.

(Dalje.)

Na dalje so resnične solze. Te pa zamo-rejo prav mnogovrstne biti. Tako solze veselja, radosti. Ako ti v prsih od prevelike radosti vré in že misliš, da ti mora počiti srce, poišče si zdravila: oči kipé gorkih solz. One te polijejo, ako se zopet snideš s tebi dragimi osebami. Mladega Tobija sta prijazno sprejela Ana in Tobija, ga poljubila: „in oba sta se jela veselja jokati.“ Koga ne bi genil prizor spoznanja med Jožefom in njegovimi brati? „Jožef, zagledavši brate, se je zajokal na glas, da so ga slišali Egipčani in cela Faraonova hiša. In ko je objel svojega najmlajšega brata Benjamina, se je jokal in tudi ta se je jokal na njegovem vratu. In Jožef je vse svoje brate objel, poljubil in se jokal pri vsakem.“ Srečata se po dolgi ločitvi iskrena prijatelja, zmanjka njima besed, da si razodeneta, kar čutite srci, a solze so njima dovolj razumljiv

tolmač neizmerne veselja. Solza, ki ti jo izvabi veselje nad srečo sobrata, poviša te čez navadnega človeka; priča je tvojega blazega, nepokvarjenega srca.

Solze notranjega ganotja. Razžali te morebiti prijatelj, a po tem te zmilim v srce segajočim glasom odpuščenja prosi, zabliška se ti v očeh kakor jutranja rosa — ti se posolziš. Do solz te ganejo veličastni prizori bodi iz fizičnega bodi iz moralnega življenja, lepi govori, harmonično svirajoča godba, milo doneče petje, vrlo pisani umotvorji, krasne podobe. Včasih pa ti oči porosi kaka reč sama vsled svoje veličastne ednostavnosti. Solz ganotja se je prav težko ubraniti. Vstavlja se jim, kakor le najbolj veš in znaš, nič ne pomaga. Kadar se jim ponudi prava priložnost, posilijo in prevladajo najkrepkejšega junaka. Nikdo ne odreka rušitelju mest, mnogoskušnemu Odiseju, moštva in junaštva; a ko je slišal pri Fejaškem kralju Alkinou božjega Demodoka milo ope-

vati vojsko Trojansko in osodo grških junakov, jokati se je kakor dete: „Odisej pa prime krasni škrlatni plajšč s svojimi krepkimi rokami, ga potegne čez glavo ter si zakrije zalo obličje; kajti prikrival je Fejakom solze, ki so mu tekale iz oči. Ko je nehal božji pevec, obrisal si je Odisej solze . . . Ko je pa zopet začel, zakril si je Odisej z nova obraz ter jel jokati.“ Komu se junak s svojimi solzami ne prikupi še bolje? On ni le zmožen resnih, mrzlo prevdarjenih, nego tudi milih, nježnih, na človeško srce blažilno vplivajočih občutkov. Ravno lepota takih opisov hrani od stoletja do stoletja Homeru prvo mesto med največimi veleumi, pravi Chateaubriand, pisoč o prednostih Ilijade in Odiseje. Voltaire, mož trdosrčnega značaja, solzil se je neprenehoma, ko je čital v prvih Mosesovih knjigah povest o Egipčanskem Jožefu. A ko je prišel do prizora, v katerem se je dal Jožef svojim bratom spoznati s presunljivimi besedami: „Jaz sem Jožef“, udložil je

staviti je tudi še treba, da bi ne bilo posebno lojalno od Čehov, ko bi z ustavoverci stopili v tako zvezo, da bi postali nasprotniki svojih dosedanjih prijateljev, Tirolcev, Slovencev in Dalmatincev. Ako je mogoče v nemških provincijah dati konservativni stranki prevago in moč v roke, potem tirja poštenje in zvestoba od nas Slovanov, da raje tem rokó podamo ki so nas toliko let podpirali, nego onim, ki so nas vedno zatirali. Pravi se sicer, da politika ne sme poznati čutstva in sentimentalnosti, vendar je treba pomisliti, da nam je nemška konservativna stranka pravičnejša že po svojih nazorih, ustavovercev prijaznost pa ne bo nikdar zanesljiva, nikdar odkritosrčna, ker je le po okoliščinah prisiljena. Tudi z Madjari so naredili spravo, pa vendar čakajo težko kake ugodne prilike, da bi Madjare spet pod svojo oblast spravili. Za nas bo tedaj zmirom bolj varna zveza z nemškimi katoličani.

Sicer pa o nas Slovencih še ni bilo govora. Kakor ustavovercem cela stvar iz srca ne gre, tako tudi ne mislijo na občno spravo, ampak da jim Čehi zadostujejo in da bodo z njimi dovolj močni, nadalje brzdati katoliške Nemce, Slovence, Dalmatince in morda tudi Poljake (Rusine imajo tako že v žepu). Odkar kranjski deželni zbor ni več naroden, o nas Slovencih nič več ne govore, ker smo jim premajhni. Zato se tudi na nas ne bodo ozirali, ko bi prav s Čehi kako pogodbo sklenili. Od Čehov pa mi tudi ne moremo tirjati, da bi za nas prej skrbeli, ko za sebe; oni bodo morda spravo naredili, če jim bodo pogoji ugodni, nas pa bodo prepustili samim sebi; prišel bo čas tudi za nas.

Konečno pa še ponavljamo svojo misel, da naj bi se Čehi ne prenaigli, naj bi čakali do prihodnjih volitev. Če bo kazalo, da mora do sprave s Slovani priti, potem bodo Čehi bolj lojalno in pošteno ravnali, ako se zvežejo z nemškimi konservativci. Rieger je nekdaj rekel: „sprava je le s katoliškimi Nemci mogoča“. tudi česki listi so zmirom povdarjali, da z ustavoverci in sedanjo vlado ni sprave. Naj bi zdaj dobro prevdarili, zakaj so tistikrat tako govorili, in naj bi se ne prenaigli. Sicer pa je Rieger zadosti moder in skušen politikar, on bo že našel pravo pot. Poštene sprave, brez izdajstva nad prejšnjimi prijatelji, se bo vsak pošten domoljub razveselil.

Ne bo še miru.

Pričeli smo ravno dobro novo leto, leto, kojemu je dana naloga, da reši zamotan po-

ložaj, kakor ga je pustilo leto, osodepolno in velevažno.

Iskreno mora vsak pravi človekoljub želeči, da se že enkrat poleže vihar in razpode pogubonosni sivi oblaki z obnebja evropskega, ki preté pogubo človeštvu, raztrgati vezi prijateljstva posamnih držav in tako naščuvati drugega zoper drugega, da bi se bili enako brezumni zverjadi.

A nič še ni upanja; ni še zasvetila milo bliščeča danica na temnem obzorji, oznanjujoča mir narodom. Osodno vzhodnje vprašanje ne bliža se še svojej rešitvi*), angleško - afganistanska vojska ni še potihnila, sreča obrnila se še ni odločno na nobeno stran, tudi ne na angleško, kakor navadno poročajo telegrami o vednih zmagah, a takoj drugi dan morajo take vesti zopet preklicati kot neresnične. Ne posreči se jim vse tako, kakor bi si želeli in si že domišljujejo. Poročali so sicer, da je afganiski emir Šir Ali pobegnil iz glavnega mesta, ne brigajo se za vlado in deželane, v bližnji Turkestan pobegnil, dalje, da je njegov iz ječe izpuščen sin prišel že v Djelalabad, da sprosi miru od Angležev. Gotovo jako se smehlja sreča Angležem, češ, vsaj jim gre vse kakor si žele, poreče marsikdo na prvi pogled; a pomislimo, je li vse to istina, stavijo li Angleži svoje upanje na trdno podlago, ali si zidajo zlate gradove v zračne višine? Morda je pobegnil Ali proti severu samo zato, da tam kake spletke pripravlja samopašnemu sovražniku; in da je angleško poročilo, da je pobegnil v Turkestan, bode Angležem še varnejše, kajti ondi na meji zbira Rus svojo vojsko, in že komaj čaka, da se mu ponudi prilika, prihiteti na pomoč svojemu prijatelju. General Robert ni še poplaval vsega Afganistana, ni še osvojil glavnega mesta Kabula, a recimo, da tudi to doseže, kar se je zgodilo l. 1839, se li ne more tudi kaj takega zgoditi, kakor takrat, ko se je edinemu zdravniku poročilo rešiti se in sporočiti v Indijo tužno novico, da je zmagovalna angleška vojna potolčena do zadnjega moža?

A ne samo, da se štrina, kojoj smo že lani popustili jako zmotano, vedno bolj meša, marveč napravljaja se vnovič voz na osodnem motozu; iz Pariza poroča časnik „France“ važno novico, da je Francoska vlada poslala

*) Telegram iz Petrograda 3. dan t. m. sicer poroča, da so iz Carigrada prišla dovoljna poročila. Dogovarjanja med Rusijo in Turčijo zaradi stalnega miru so se pričela, a koncem dostavlja, da bi bilo pričakovati kmalo srečnega mira, da ni v Carigradu vse tako negotovo in vznurjeno. — Tedaj še malo, malo upanja. Op. pis.

biblijo, ter se glasno zajokal. Veličastna priprostost sv. pisma genila je sicer marmornato srce — do solz. Tej vrsti še pripadajo spokorne solze. Ni kaj bolj gniljivega, kakor so solze resničnega kesa. Kralj David je po storjenem prelomu božjega zakona zdihoval: „Solze so mi moja jed in pijača noč in dan.“ Od millega pogleda svojega mojstra v srce zadetega in od žalosti zarad hudobije vsega potrtega Petra ni mogel evangelist boljše, ozbilnejše naslikati kakor: šel je ven in je milo jokal — et egressus foras, flevit amare. Malo a vendar dovolj nam je povedal od Boga navdahren pisatelj, da se spoprijaznimo z zatajevalcem Sina božjega.

Solze žalosti, bridkosti. One ti stopijo v oči, ako po nedolžnem krivico trpíš, ako se spomniš nesreče, ki te je doletela nenadoma. Zatiranej vdovi tečejo solze po licu; ona stoka zoper krivčnika, ki jej jih izžema. Osamela žena plaka po umrlem možu. Mož, če drugače e tako trdosrčen, posolzi se pri mrtvaškem

odru svoje ljubljene soproge. In ako že ne poprej, vtrene se mu kakor vinska jagoda debela solza v trenotku, ko se pri gomili s peščico prsti za vselej poslovil od svoje zveste. Curkoma se vdirajo po obrazu vroče solze očetu in materi pri zgubi njunega morda edinega otroka. Ko so hudobni Jožefovi bratje pokazali očaku Jakobu krvavo sukojo njemu tako dragega sinka: „raztrgal je svoja oblačila in je objokoval svojega sina dolgo časa Ni se dal utolažiti rekoč: „Žalosten pojdem k svojemu sinu pod zemljo. In jokal in žaloval je neprenehoma.“ Ko so kralju Davidu naznanili, da je Absalom usmrten, „postal je žalosten. Šel je v hram nad vratmi ter se milo jokal. In gredé govoril je tako: Moj sin Absalom! Absalom moj sin! kdo mi pomore, da umrjem jaz mesto tebe! In zagrnil je svojo glavo ter jokal z močnim glasom: Moj sin Absalom! Absalom moj sin! moj sin!“ (Konec sledi.)

ultimatum Tuniskemu boju. Povod novemu nasprotju bilo je, kakor omenjeni časopis naznanja, sledeče: „Nov italijanski poslovodja Maccio prispel je v Tunis z vojnim parnikom. Dan potem izkrcale so se čete laškega parnika in so prišle v mesto z orožjem in z godbo. V tujih lukah se večkrat zgodi, da častniki tujih narodov pri domači vladi prosijo dovoljenja, da s svojimi četami stopijo na kopno in se ondi začno vaditi. A ni še davno od tega, ko Tuniški bej ni dovolil Francoskemu glavnemu konsulu, gospodu Rostanu, da se iskrcajo vojaki „Champlaina“, koja ladja je že tri mesece ležala v pristanišču Kartage, ako tudi zvonaj mesta na grobu sv. Ljudevita*). Zaradi tega dolžna je francoska vlada energično postopati, in svesti smo si — konča „France“ —, da bode gospod Waddington spolnil svojo dolžnosnost“.

Poročajo sicer tudi o drugem povodu, vsled kojega bi bilo nastalo nasprotje, in koji bil bi po mnenji „Obzora“ nekako naslednji: Tuniška vlada je baje prezrla pravico posestva francoskega grofa Sancy-a, koji je pred več leti sklenil pogodbo z bejom o napravi velikih žrebčarij. Sicer se nič natančnejše ne ve, kaj se je potem godilo, marveč samo govore, da je tuniška vlada prikrajšala zahtevno komisijo in se zelo zagrozila, da bode Sancy-a še silo izgnala iz posestva. Zdaj zahteva francoska vlada od tuniške, da se spriča pred njenim glavnim konzulom, in vradnike, koji so to zakrivali, odpusti, grofu pa prizna prihodnjih 90 let pravico do obširnih posestev.

Najnovejše poročilo po „Agence Havas“ s Tunisa zadnji vzrok popolnoma zanikuje z besedami: Tuniški vladi ni došel noben ultimatum od Francoske zaradi razmer med grofom Sancy-em in tuniško vlado. Pričakuje se, da bode Francija zahtevala, da se Tuniška opraviči in odstrani kompromitirane vradnike, in da bode odločno tirjala komisijo.*

Ali naj si bo vzrok in povod temu tak ali drugačen, istina je, da to niso prazne fraze, kakor tudi prvi strel o Nevesinji ni bil samo prazen strah, kakor so se turkoljubi ustili, marveč postal je največe važnosti, kajti pretresel je vso Evropo, da celo daljno Azijo.

Mogoče, da postane Tunis oreh, nad kojim boste še brusili zobe Francoska in Laška. Raznesla se je sicer tudi novica, kakor da bi avstrijski general-konzul podpihoval tuniško vlado zoper Francoze, kar bi hoteli sovražniki Avstrije, kar je pa takoj zavrnila in za laž proglasila „Wiener Abendpost“. Še tega se nam manjka; vsaj smo že tako zamotani in zapleteni! Bog nas varuj enacih misli in skrbi na dalje, naj med seboj vsi svoje poravnajo; bodimo veseli, da srečno končamo okupacijo sosednje Bosne in Hercegovine; osobito pa naj gledajo merodajni krogi na to, da odstranijo notranje boje!

— n —

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 13. januarja.

O nemško-česki spravi se po časnikih še vedno razgovor plete. Ustavovercem stvar ne gre od srca, Herbst potrebuje le večine v državnem zboru, da bi grofu Andrassyu lože nagajal. Čehi so spravedljivi, nemški listi pa so nekteri za, drugi zoper spravo. V denarnih vprašanjih bi se dala nekaka edinost doseči, da bi se vedno večim zahtevam Madja-

*) Kakor znano, padel je kralj Ljudevit IX. pri obleganji mesta Tunis vsled odi nastale kuge leta 1270. Pis.

rov moglo nasproti stopiti. Druga pa je v kulturnih in verskih vprašanjih: Čehom je na eni strani nemogoče glasovati za narodnostno potlačenje Slovencev in Poljakov, ker tako daleč se še Poljaki niso nikoli spozabili, da bi bili glasovali zoper jezikovo ravnopravnost Slovencev ali Čehov; v takih vprašanjih bodo morali še zanaprej z opozicijo glasovati, na drugi strani pa so česki poslanci večinoma Staročehi, in kot taki bodo morali glasovati z nemško konservativno stranko; nadalje kot zastopniki poljedelskega, kmečkega prebivalstva ne bodo mogli v zvezi z velikimi obrtniki in meščansko stranko glasovati zoper kmečke korigisti. Tedaj ostane le še malo stvari, o katerih zamerejo z ustavoverci ene misli biti, in ni toraj čudo, da imajo ustavoverci le malo simpatij za to spravo; saj bi se nikdar ne zmedli za njo, ko bi ne bili v tako silnih zadregah in v tako očitnem propadu.

Mi tedaj ostanemo pri naši v današnjem članku razpravljeni misli, da naj Čehi obravnave zavlečejo do prihodnjih volitev; potem pa naj bodo previdni in naj vrednosti ustavovernega prijateljstva ne precenijo, naj si ohranijo zmirom proste roke, da se ustavovercem ne bodo tako z zvezanimi rokami izročili, kakor Hrvatje Madjarom!

Na Dunaji se snide **svet generalov**, med njimi nadvojvoda Albrecht, generali Filipovič, Maroičič, Kuhn, Jovanovič, Schönfeld, Tegetthoff. Posvetovali se bodo, kaj bi se dalo vsled skušenj bosenske vojske v naši armadi preurediti. Morda pa pride še kaj drugega v razgovor, česar še ne vemo.

Vnanje države.

Na Nemškem je čedalje bolj prijetno. Bizmark boče zadušiti še zadnji dihlej svobode. Nemški parlament je bil tako že od nekdanj zelo krotak in je navadno Bizmarku na vse prikimaval. Pa silovitega ministra še to malo opozicije jezi, kar je še doživljal od strani poslancev, zato boče narediti postavo, vsled ktere poslanci ne bodo smeli več govoriti, kar bodo hoteli, in se bodo mogli za njih besede kaznovati. Takega zbora na celem svetu ni, da bi poslanci ne smeli govoriti, kar se jim primerno in pravično zdi, ali da bi se smeli kaznovati za njih besede. Tak parlament bi bil zares smešen. To se godi, taki nasveti se stavijo v deželi, ki jo nam nemškutarji vedno v izgled postavljajo, ktera bojda vse druge prekosi v svobodeljubji (!), kulturi, civilizaciji, učenosti itd. Prusaki so s svojo baharijo res daieč prišli! — Ni dvombe, da bo ta postava zavržena, ker bo katoliška stranka kakor en mož proti nji glasovala, pa potem bo državni zbor razpuščen, in če Bizmark prav z novimi volitvami nič ne opravi, je vendar dosti žalostno za poprusemo Nemčijo, da so take poskušnje mogoče.

V Atenah se zopet nekaj rentacij zoper Turke, ker jim ti nečejo z lepa vsega odstopiti, česar želé. Albanci pa pravijo, da ne bodo Črnogorcev v Podgorico spustili. Zdaj že pol leta nič ne beremo, ko samo od tiste albanske lige in o njenih grožnjah; radi bi že videli kaj dejanj!

Izvirni dopisi.

Iz Šenčarja. 11. januarja. Da narodna zavest med priprostim ljudstvom napreduje, to more z veseljem priznati vsaki, ki se količkaj briga za dogodbe v domovini. In k temu gotovo pripomorejo največ slovenski časopisi in lahko umevno pisane knjige. Tudi zdaj v novo pričetem letu je pri nas začelo

bolje kazati in napredovati narodno življenje, po tukajšnji vasi vneti so kmeti močje in mladenči posebno za čitanje časopisev. V prejšnjih dveh letih so nas vrlo podpirali in nam blagodušno posojevali slovenske časopise, kakor „Slovenca“, „Zg. Danico“, „Zvon“ čestiti gospod župnik M. Povše, „Novice“ pa tukajšnji domoljub in posestnik g. M. Okoren, za kar jima bodi v imenu vseh prisrčna zahvala.

Letos se nas je pa združilo iz vasi več mož in mladenčev, osnovali smo skupno knjižnico in nabrali skupaj čez dvesto slovenskih knjig v prostorni sobi, naročili bomo kake štiri slovenske časopise in to bode gotovo veliko pripomoglo k omiki in izobraženju priprostega ljudstva. Naj bi to napravo posuemala marsiktera vas ali fara po naši domovini. Se ve, da pri tem ne more eden ali dva vsega, veliko je treba truda in prigovarjanja, da se dopové in razloži ljudstvu korist in namen te naprave. Največ nam je pripomogla k ti napravi zupščina blagega in nepozabljivega ranjega gospoda J. Zorman, bivšega kurata v Katinari pri Trstu. Zapustil je omenjeni gospod tukajšnji domači rojstni hiši jako lepo število slovenskih knjig in te so dokaz, koliko je blagi gospod daroval novcev za literaturo slovensko. Vložil nam je prvi zdaj v knjižnico vse knjige in časopise stricnik ranjega gospoda, F. Zorman.

Že v lanskem letu se je ob nedeljah zbiralo lepo število mož in mladenčev v tukajšnji prostorni hiši pri Igleju, in so pazno poslušali, kadar so se brali slovenski časopisi, posebno poročila iz vojske, kako da so se junška borili naši fantje v Bosni za oslobodjenje naših trpečih bratov Slovanov, in kake grozovitosti da so počenjali dušmanini z avstrijskimi vojski. Posebno veliko je tudi pripomoglo to berilo ob času volitev v deželni zbor, dobro so naši ljudje vedeli vse zvižaje in nakane naših nasprotnikov, in to vse, ker so nam jako skrbno vse prinašali domači časniki v poduk, kako se vesti v tako resnem času.

Največ je pri tem želeli in delovati na to, da bi se ta domača knjižnica prej ko mogoče prerodila v „Bralno društvo“, da bi se ob tem narodnem ognjišču vsi šenčurški domoljubi, močje in mladenči zbirali, da bi se učili in si blažili um in srce, pri tem pošteno zabavili se s knjigami in časniki, katerim je geslo: „vse za vero, narod in cesarja!“ Zato sklepam te vrste s klicem: „Viribus unitis!“ — Združimo se in osnujmo si tako „bralno društvo“ ter s tem stopimo v vrsto drugih celó še manjših krajev, ki taka društva že imajo.“

F. F.

Iz Celja 9. januarja. (Deželni šolski svet štajarski pa krščanski navk v naših šolah.) Že pred letom dni je ukazalo visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje, da se ima po vseh javnih šolah podučevati krščanski nauk po dve uri na teden. Vsled tega ukaza zahteva gospod katehet na tukajšnji 3razredni meščanski šoli (Bürgerschule), da se mu v vsakem razredu dovolite po 2 uri na teden za krščanski nauk. Toda učiteljska konferencija se temu ustavlja, češ: „naša meščanska šola je deželna, odgovorna edino le deželnemu odboru, oziroma deželnemu šolskemu svetu, ta pa je le samo v prvem in drugem razredu dovolil po 2 uri za krščanski nauk v 3jem le eno samo na teden, toraj ministerjalni ukaz ne zadeva naše šole.“ Deželni odbor in deželni šolski svet sta ta sklep odobrila. G. veroznanski učitelj se je po visoko častitem knezoškofjskem ordinarijatu že pred

več kakor enim letom pritožil zoper ta odlok na višem mestu, toda do današnjega dne ni dobil nijednega odgovora na svojo vlogo, — v 3tjem razredu meščanske šole pa sme zdaj že drugo leto le po eno samo uro na teden podučevati. Ministerstvo ukazuje, ali zdi se, kakor da bi se manjše oblasti ne brigale za ta ukaz. Zares čudno!

Drug slučaj. Osnovala se je početkom tega šolskega leta v Celju 2razredna nedeljska šola za rokodelske učence; oskrbljevati jo imajo učitelji tukajšnje mestne šole. Gospod katehet tirja, da se ima v vsakem razredu podučevati krščanski nauk po eno uro; predlog se pošlje deželnemu šolskemu svetu; ta pa krščanski nauk izbriše iz naučnega načrta češ: „da po državljskih postavah se ne sme nihče, ki je že 14. leto svoje starosti dopolnil, siliti, da bi se učil krščanskega nauka; in gospod katehet ostane zopet na cedilu. Gospod ravnatelj je sicer toliko prijazen, da dečkom nasvetuje, naj bi se tudi krščanskega nauka učili, ker jim utegne ta tudi hasniti, pa ko fantje zvedo, da k temu poduku niso prisiljeni, začnejo drug za drugim od krščanskega nauka izostajati. — Ni čuda, da povsem tem tožijo zaradi razposajenosti mladine! Še ena misel se mi tukaj vriva in naj se „Slovenec“ nikjer ne zameri, da jo javno izrazi. Po vseh naših krajnih, okrajnih in deželnih šolskih svetih sedijo udi zastopniki katoliškega duhovenstva. Gotovo v njih ne sedé tiho, ali kako je to, da je o njih tako malo slišati in da se tako godi? Ali pa vendar-le preveč molčé? Glejte duhovnike na Tirolskem! kakšen hrup je med njimi vstal! pretečeno leto, ko je nekov dekan Mayer vstopil v deželni šolski svet v Inomestu! Kako so protestirali! Skoro mu ni drugega ostalo, kakor izstopiti iz deželnega šolskega sveta. Potem je tudi pomisliti, da naše šolske postave so ranjki sv. Oče Pij IX. blagega spomina — naravnost kakor škodljive zavrgli.*)

Iz Mostara, 30. decembra 1878. (Poraba milih darov.) Dosedaj se še jaz v Vašem cenjenem listu nisem nikdar oglašal, a danes, prosim, dajte prostora mojemu oskromnemu dopisu.

Ni moči zadosti hvale izreči skrbljivosti in človekoljubivosti „patrijotičnemu društvu“ blagih gospoj, katere res po angelski obračajo pozornost na uboge ranjene naše vojake, ki so zastavljali život in kri za slavo našega cesarstva. Te blage žene so prav po samaritanškem vzoru nabirale darov „in natura“ in v novcih, da bi se nesrečnim trpečnikom po bolnišnicah, kolikor močil, olajšal njih obžalovanja vredni položaj. Hudo mi je, a vendar moram, resnični na ljubo — kakor gosp. Levstik pravi: „odpreti usta na stečaj“ — in povedati, da se ti blagosrečni darovi, če ne vedno, vsaj večkrat zlorabijo. Pošiljalo se je semkaj k nam iz omenjenega: vina, piva v butelijah, finih smodek, različnega žlahtnega sadja, perila, itd., kar se je imelo razdeliti ranjenecem, a to so nekteri zdravi po največ „velikodušno“ porabili za svoj želodec! Ubogi ranjenci niso prejeli ničesar, nego raztrgano cesarsko perilo!!!

Kakor sem dalje čul iz zanesljivega vira, je neki človek, ki je bil ondi, vračujoč se od ondod peljal soboj več kovčegov, napolnenih s perilom in smodkami, da se bode doma preblatil in kadil, smejoč se dobrohotnosti ple-

*) Kakor vidite, smo morali veliko dopisa predraščiti, veliko stavkov tudi izpustiti iz ožira do državnega pravdnika, kteremu se nova šola dobra in blagosna zdi. Vredn.

menitih dam, ktere — se vé — niso imele namena obdarovati taci samogoltnikov!

Tu se vidi, kakó se oddajejo darovi plemenitih gospej! Vendar naj jih to nikakor ne ostraši v njih človekoljubnem delovanju, ampak opozorujemo jih, da v bodoče te milosrdne dobrodejnice pri izročevanju svojih darov strože naročajo, naj se ubogim ranjencem namenjene pošiljatve porabljaajo jedino v to, za kar so jih odmenila njih blaga srca! To sem izpregovoril v korist svojim sotrpincem. —

F. K., rekonvalescent.

Domače novice.

V Ljubljani 14. januarja.

(Mestni zbor) ima danes sejo. Dnevni red je obširen, med drugim pride na vrsto: nasvet zarad pomnoženja policajev, brod čez cesarski graben, mestno zemljišče na gradu, prošnja za postavo zoper oderuhe, boljša razsvetljava po predmestjih itd.

(Pasji davek). Kakor tukajšnji magistrat naznanja, se bo pasji davek ta mesec pobiral. Do svečnice mora vsak pasji gospodar po novo marko priti in davek odrajtati, sicer bo vse take pse brez nove marke konjač polovil.

Razne reči.

— Katoliško tiskovno društvo mariborsko bode imelo v sredo 15. januarja ob 11. uri dopoldne v stanovanju g. predsednika, prof. Križaniča svoj občni zbor.

— Nesreča pri ogrebanju snega se je pripetila na kolodvoru v Mariboru, kjer je delavec na železnično svetilnico s snegom pal tako nesrečno, da se je z levim oprsem na njo nataknil in smrtno ranil.

— „Besednik“ v Celovcu je z novim letom nehal izhajati. Da narodno življenje med koroškimi Slovenci ne zamerje, treba bode rodoljubom resno prevdarjati, kako da nadomestijo zamrli list. List Kärnthner Volksstimme, je sicer jako izvrsten, a Slovenci potrebujejo domačega slovenskega berila.

— Cerkevne pesmi. V tiskarni J. Krajec-a v Novemestu prišle so ravnokar na svitlo: „Cerkvene pesmi“, Mašne, Marijine in Sv. Telesa, za mešan zbor, vglasbil P. H. Sattner. Zbirka obsega v lični obliki 16 lahkih, dostojnih pesem; naročeva se pri g. J. Krajec-u ali pri skladatelju samem v Novemestu, ter stane 50 kr. Kdor pošlje po nakaznici 50 kr., dobi jo franco.

— Hrvatska literatura meseca januarja, februarja i marca 1. 1878.

1) Rad jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga XLI. M Zagrebu 1877 C. 1.50 for. Sadržaj: Prilog za poviest glasbe južnoslovenske. Kulturno-historijska študija. Bd Fr. Š. Kuhača. (Nastavak). — Prirodoslovne teorije i Darwinizam. Od KJ. Vukotinovića. — Uzrok munjotvornosti sili. Od M. Sekulića. — Preporod biskupije zagrebačke u XIII. veku od Ivana Tkalčića. — O parasitskih sibilantih iza gutturah u slavenštini, Ad Lavoslava Geitlera. — Dr. Janko Šafarik. Od Stojana Novakovića. — Svetčana sjednica jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti.

2. Nazivlje korita i jedrila u hrvatskom, njemačkom i talijanskom jeziku. Složio B. Babić priv. ravnatelj kr. nautičke učione u Bakru. M. Kraljević 1877. Str. 22. Važna knjižica za mornare.

3) Na čemu smo? Brošura dr. Antuna Starčevića. U Zagrebu 1878. Dionička tiskarna 20 str. u 8mini.

4) Zaodrug pripovedka za srbsku mladež od Petra Despotovića (nagradaena po Matici srbskoj) U Pančevu 1878. Štamparija braće Jovanovića. 23 str.

5) Roman siromašna mladića od Octava Fenilet-a preveo Gj. P. Pančevo 1878. Štamparija braće Jovanovića 260 str.

6) Kratko pčelarstvo za početnike napisao M. D. Dejanović. Pančevo 1878. Štamparija braće Jovanovića 73 str.

7) Veliki srpski kuvar za domačine. Paučevo 1878. Štamparija braće Jovanovića 260 str.

8) Godišnjica Nikole Čupčica izdaje njegova zadužbina. Godina I. U Beogradu. M. državnoj štampariji 1877. str. 347.

9) Pregled političkoga i sudbenoga razdijeljanja kraljevine Hrvatske i Slavonije i uređenja upravnih obćinah. Tiskara „Narodnih novinah“. Str. 168.

10) Školski vrt. Napisao Erazmo Švab, preveo Franjo Klaić. Nakladom kr. zem. vlade. Str. 72 sa četiri litog. nacrti. Cena 50 n.

11) Letopis Matice srpske. Urednik Antun Hadžić. Knjižara braće Jovanovića. Cena 1 for.

12) Glasnik srpskog učenog društva YIV. svezak. U Beogradu.

13) Rukavica i lepeza, šaljiva igra u tri radnje napisao Bayard preveo F. Oberknežević. N Novom Sadu 1878. Cena 50 n.

14) Stari pisci hrvatski. Knjiga IX. Djela Iva Frana Gundulića. Uredio prof. Armin Pavić, izdala jugoslav. akademija, tisak dioničke tiskare. Str. 608. Cena 5 for.

15) Starine. Knjiga IX. Izdala jugoslav. akademija znanosti i umjetnosti. Tisak dioničke tiskare. Str. 256. Cena 1 50 for.

16) Favna kornjaša trojedne kraljevine Svezak I. Od dr. Josipa Krasoslava Schiossera Klekovskoga. Izdala jugoslav. akademija znanosti i umjetnosti. Tisak dioničke tiskare. Str. 342. Cena for. 3.

17) Monumenta spectantia historiam slavorum meridionalium Vol. VIII. Comissiones et relationes Venetae. Tom. II. Skupio i uredio prof. Sime Ljubić izdala jugosl. akademija znanosti i umjetnosti. Str. 302. Cena for. 2. V tej knjizi so sadržane relacije mletačke o jugoslavenskih zemljah od l. 1525—1553.

18) Rusija i balkansko pitanje od M. Dragomanova. Prevod s ruskoga Cirilicom. Cena 90 nov.

19) Katoličko ženitbeno pravo od dra. Julija Liebalda — Ljuboevića. U osieku str. 221. Cena for. 1 40. Naročiti se može knjiga samo pri spisatelju, župniku u Bošnjacih (brodsko okrožje.)

20) Sbirka čudoprednih pripovčedaka za našu mladež. Napisao. Zgor Vežić. Tiskom Kumića u Vinkovcih. Cena 30 nov.

— Samomor. Pod mlinsko kolo skočil je Tomaž Lah, 35 let star človek, v Količevem pri Viru, da ga je koló takoj strgalo. Uzrok samomora je še neznan.

Eksekutivne dražbe.

15. januarja: 3. Jurajčič iz Okroga, 3. Videčič iz Trnova, 2. Mošner iz Ašelic, 2. Zdravlovič iz Dol, 3. Šuklje iz Dolenje Kokvice, 1. Vivoda s Krašnega Vrha, vsi v Metliki. 2. 2. Lankner iz Arta. 1. Peve in 3. Matko iz Močvirja, 2. Lokajner iz Leskovca, 1. Pongrac v Krškem. 2. Kosec iz Seničice, 2. Steh iz Male Račne, 3. Brolih iz Vnanje Gorice, P. Šušteršič s Jezera, vsi v Ljubljani. 3. Murnik iz Velesovega, v Kranji. 3. Blažič iz Loke, 3. Valjavec iz Zvirč, v Trbiču. 3. Lebar iz Brezja in 3. Zadež iz Goice na Brdu. 3. Dolinar v Mokronogu. 3. Furlan s Slapa v Vipavi. 2. Udo-vid iz Sele v Postojni. 3. Molk s Martinovega Hriba, 3. Martinčič iz Dolenjega Jezera, oba v Logateu.

Umrli so:

Ob 9. do 11. januarja: Martin Pucelj, 47 l. vjetnik, Marija Turčič, del. o. 11 m., oba za jetiko. Marija Sorčan, del. 72 l., za vtriplj. možganov.

Einladung zur Pränumeration auf die

Linzer theol.-praktische Quartalschrift

Jahrgang XXXII, 1878

Von dieser Zeitschrift, welche durch ihre praktische Richtung ein instruktives Organ für die hochwürdigen Herren Seelsorger ist, erscheint jedes Vierteljahr ein Heft von 11 Druckbogen in Oktav mit schöner Ausstattung. In vielen Dösesen Oesterreichs Ungarns, in Deutschland und der Schweiz erfreut sie sich einer sehr namhaften Verbreitung und die meisten hochwürdigsten Ordinariate haben sich bestimmt gefunden, sie in der anerkanntesten Weise zu empfehlen. Hervorragende Kräfte, unter denen nicht wenige einen bedeutenden Ruf in der literarischen Welt genießen, unterstützen sie durch ihre Mitwirkung.

Ständige Rubrik der Zeitschrift sind: 1. Theologisch praktische Aufsätze, wozin auch die Besprechung kirchlicher und sozialer Zeitfragen zählt. 2. Pastoralfragen und Fälle, deren Ausführung enthält. 3. Neueste Entscheidungen des hl. Stuhles. 4. Recensionen neuerer literarischer Produkte. 5. Zeitläufte, welche eine vollständige Rundschau über die kirchliche Bewegung geben. 6. Miscellanea, welche wichtige Nachrichten und ämliche Erlässe, die das kirchliche Gebiet betreffen, mittheilen.

Man pränumerierte am einfachsten mit Postanweisung unter der Adresse:

„An die Redaktion der Quartalschrift in Linz, Harrachstrasse Nr. 9.“

Auch alle Postämter des Auslandes und alle Buchhandlungen nehmen Bestellungen an.

Der Preis für den Jahrgang ist mit direkter Zusendung durch die Post von Seite der Redaction 3 gl. 50 kr. ö. W.

Auch im Wege des Buchhandels kostet die Zeitschrift 3 gl. 50 kr.

Ergebenst

(3) die Redaction.

Posebno važne za Slovence so zagrebačke „Pučke novine“,

katere v obliki slovenskih „Novic“ stopajo z novim letom v 3. tečaj. Izhajajo vsako soboto in veljajo za vse leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 30 kr. za četrt leta 1 gl. 15 kr.

Komur je resnobno mar, da se nauči hrvatski jezik, in da se seznani s plošč hrvatskimi razmerami, naj si ta časopis naroči, ki je pisan tako lahko umevno, da ga vsak Slovenec razumi.

Vredništvo sprejema tudi slovenske dopise, ter vsemi močmi dela, da se bratovska naroda hrvatski in slovenski čim bolje seznani.

Tudi oglase sprejemajo „Pučke Novine“ po posebnem ceniku. Naročnino sprejema podpisani. (1)

Ljudevit Tomšič,

urednik, marovska ulica br. 20 v Zagrebu.

Zbrani zvončki pri altarji

(nekaj v resnici lepega), po trije ali štirje lepo vbrani glasovi, s čedno opravo. En par z osmimi zvončki 30 mark, s šestimi zvončki 20 mark se dobé pri

(1) A. Terletzki in Elbing (Westpreussen.)

Telegrafične denarne cene 12. januarja.

Papirna renta 62.05 — Srebrna renta 63.35 — Zlata renta 73.95 — 1860letno državno posojilo 113.80 Bankina akeije 781 — Kreditne akeije 221.10 — London 117.05 — Srebro 100.— — Ces. kr. cekini 5.57. — 20 frankov 9.33.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.